* R A D - 0 0 2 - 0 0 1 6 0 9 *

RAD-002-001609 Seat No. ________

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

March - 2019

Accounting & Finance - VI

(Old Course)

Faculty Code : 002
Subject Code : 001609

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે છે.

1 સંયમ લિમિટેડ, સલોની લિ.ના 10,000 ઈક્વિટી શૅર પૈકી 8000 ઈક્વિટી શૅર, દરેક રૂ. 100નો તેવા પૂરા ભરાયેલ અને બધા જ 10%ના 2000 પ્રેફરન્સ શૅર, દરેક રૂ. 100નો પૂરા ભરાયેલ ખરીદી લે છે. **20**

સંયમ લિ.નું હિસાબી વર્ષ તા. 31મી માર્ચના રોજ અને સલોની લિ.નું હિસાબી વર્ષ તા. 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરું થાય છે.

સંયમ લિમિટેડે સલોની લિ.ના. શૅર તા. 1-1-2015ના રોજ ખરીદ્યા હતા. સંયમ લિ. એ શૅર ખરીદ્યા પછીનો સલોની લિ.નો નફો 2015ના વર્ષ માં રૂ. 1,50,000 અને 2016ના વર્ષમાં રૂ. 2,00,000નો હતો જે અનુક્રમે 2015 માં રૂ. 50,000 અને 2016 માં રૂ. 60,000 સામાન્ય અનામત ખાતે ટ્રાન્સફર કર્યા પછીનો હતો. સલોની લિ. એ આ બન્ને વર્ષમાં તેના ઈક્વિટી શૅર પર અનુક્રમે 12% લેખે અને 15% લેખે ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યું હતું.

સંયમ લિમિટેડે તા. 1-1-2016ના રોજ વધારાના 1000 ઈક્વિટી શૅર, શૅર દીઠ રૂ. 140ના ભાવે ખરીદ્યા હતા.

તા. 1-1-2017 થી તા. 31-3-2017 સુધીના સમય દરમ્યાન પોતાના રોકાણો પૈકી સલોની લિ. એ રૂ. 80,000ની સરકારી જામીનગીરીઓ ભાવોભાવ વેચી દીધી હતી તથા રૂ. 50,000ની કિંમતનું એક યંત્ર તેણે ખરીદ્યુ હતું.

ભારતીય કંપની ધારાની કલમ – 212 મુજબ તા. 31-3-2017ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના પોતાના હિસાબો સાથે સંયમ લિમિટેડે રજૂ કરવાનું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

1 તા. 31-12-2018ના રોજ અજય લિ.નું પાકું - સરવૈયું નીચે મુજબ હતું : **20**

જવાબદારીઓ	**રકમ (રૂ.)**	**મિલકતો**	**રકમ (રૂ.)**
દરેક રૂ. 100નો તેવા		સ્થાયી મિલકતો	36,00,000
ઈક્વિટી શેર	30,00,000	રોકાણો	4,00,000
સામાન્ય અનામત	6,00,000	સ્ટૉક	19,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું	24,00,000	દેવાદારો	17,00,000
ચાલુ દેવા	20,00,000	રોકડ અને બેંક	1,50,000
		લેણીહૂંડી	2,50,000
	80,00,000		**80,00,000**

વધારાની માહિતી :

(1) અર્ચના લિ.એ તા. 1-1-2016ના રોજ અજય લિ.ના 80% શેર 30%પ્રીમિયમથી ખરીદ્યા હતા. જે દિવસે અજય લિ.ના નફા-નુકસાન ખાતાની તેમજ સામાન્ય અનામત ખાતાની બાકી અનુક્રમે રૂ. 6,40,000 અને રૂ. 2,00,000 હતી.

(2) 2016 અને 2017ના વર્ષ અંગે અજય લિ.એ અનુક્રમે 12% અને 16% ડિવિડન્ડ જાહેર કરેલ હતું. 2018ના વર્ષનો અજય લિ.નો નફો રૂ. 3,60,000 હતો જે ઉપર દર્શાવેલ પાકા સરવૈયામાં સમાયેલ છે.

(3) અર્ચના લિ. તેના વાર્ષિક હિસાબો દર વર્ષે 31મી માર્ચના રોજ તૈયાર કરે છે. જ્યારે અજય લિ. તેના હિસાબો દર વર્ષે 31મી ડિસેમ્બરના રોજ તૈયાર કરે છે.

તા. 31-3-2019ના રોજના અર્ચના લિ.ના વાર્ષિક હિસાબો સાથે જોડવાનું ભારતીય કંપની ધારાની કલમ – 212 અન્વયે ગૌણ કંપની અજય લિ.ની વિગતો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

2 એક વસ્તુનું ઉત્પાદન થતા તે ત્રણ પ્રક્રિયાઓ માંથી પસાર થાય છે. તેની માર્ચ, 2018 દરમ્યાનના ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે : **20**

વિગત	**પ્રક્રિયા અ (રૂ.)**	**પ્રક્રિયા બ (રૂ.)**	**પ્રક્રિયા ક (રૂ.)**	**તૈયાર માલ (રૂ.)**
શરૂઆતનો સ્ટૉક	40,000	24,000	20,000	50,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	26,000	40,000	80,000	–
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	20,000	21,000	1,00,000	–
ઉત્પાદનના શિરોપરી ખર્ચા	20,000	50,000	50,000	–
આખરનો સ્ટૉક	10,000	12,000	64,000	66,000
બીજી પ્રક્રિયા પર ચઢાવેલ ટકા (ફેરબદલી કિંમત પર)	20%	25%	10%	–
શરૂઆતના સ્ટૉક પર આંતર પ્રક્રિયા નફો	–	4,000	5,600	20,000

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટૉક પ્રાથમિક પડતરના ધોરણે આંકવામાં આવે છે અને તૈયાર માલનો સ્ટૉક જે કિંમતે પ્રક્રિયા - ક માંથી મળે છે તે કિંમતે જ આંકવામાં આવે છે. મહિના દરમ્યાન વેચાણ રૂ. 6,00,000નું થયું હતું.

નીચે મુજબ તૈયાર કરો અને ગણતરી કરો :

(1) દરેક તબક્કે નફો દર્શાવતા પ્રક્રિયા ખાતાં

(2) ખરેખર મળેલ નફો

(3) પાકા સરવૈયાના હેતુ માટે સ્ટૉકનું મૂલ્યાંકન.

અથવા

2 પતંજલિ કેમિકલ્સનું ઉત્પાદન બે પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. પ્રક્રિયા - અનું ઉત્પાદન પ્રક્રિયા-બ માં એવી રીતે બદલવામાં આવે છે કે જેથી ફેરબદલી કિંમત પર $33\frac{1}{3}\%$ નફો થાય અને પ્રક્રિયા - બનું ઉત્પાદન વેચાણ વિભાગને એ રીતે બદલવામાં આવે છે કે જેથી પડતર કિંમત પર 20% નફો મળે. **20**

તેની માહિતી :

વિગત	પ્રક્રિયા - અ (રૂ.)	પ્રક્રિયા - બ (રૂ.)
શરૂઆતનો સ્ટૉક	7,000	5,000
માલસામાન વપરાશ	12,000	7,000
સીધી મજૂરી	8,000	5,000
કારખાના ખર્ચ	2,000	2,000
આખર સ્ટૉક	2,000	1,000

જે તે પ્રક્રિયાનો સ્ટૉક મૂળ કિંમતે ગણવામાં આવે છે. વેચાણ વિભાગમાં શરૂઆતનો સ્ટૉક રૂ. 9,000 અને આખર સ્ટૉક રૂ. 12,000 હતો. વર્ષ દરમ્યાન વેચાણ રૂ. 75,000 થયું.

પ્રક્રિયા - બના મેનેજરને પ્રક્રિયાના મળતા નફા પર 20% કમિશન મળે છે. પ્રક્રિયા - અ, પ્રક્રિયા - બ તથા વેપાર ખાતું તૈયાર કરો.

3 ''શિવ'' હોટલના ધંધાને લગતી નીચેની માહિતી તમને આપવામાં આવે છે. જો હોટલનો માલિક કુલ પડતર પર 20% નફો કમાવવા માંગતો હોય તો તેણે ગ્રાહકો પાસે રૂમનું શું ભાડું ગણવું તે શોધો. **15**

(1) કર્મચારીનો પગાર વાર્ષિક રૂ. 1,25,000

(2) મકાનની કિંમત રૂ. 5,50,000 જેના પર વાર્ષિક 4% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે.

(3) અન્ય સાધનો રૂ. 1,50,000ના છે. જેના પર વાર્ષિક 15% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે.

(4) તેણે કરેલ રૂ. 7,00,000ના રોકાણ પર 10% વ્યાજ ગણવાનું છે.

(5) વીજળી અને પાવર ખર્ચ આ પ્રમાણે છે :
જો આખો મહિનો રૂમ રોકાયેલી રહે તો વીજળી ખર્ચ માસિક રૂ. 65 થાય છે. પાવરનો ખર્ચ ફક્ત શિયાળામાં થાય છે, જ્યારે રૂમ આખો મહિનો રોકાયેલી હોય તો રૂમ દીઠ માસિક પાવર ખર્ચ રૂ. 30 થાય છે.

(6) રૂમના નોકરોનો પગાર : દૈનિક રૂ. 5. આ પગાર દૈનિક ધોરણે ચૂકવાય છે. એટલે કે જયારે રૂમ રોકાયેલી હોય ત્યારે જ રૂમના નોકરની જરૂરિયાત રહે છે. દરેક રૂમદીઠ એક નોકર છે.

(7) અન્ય ખર્ચા નીચે મુજબ છે :

મકાનનું સમારકામ .... વાર્ષિક રૂ. 15,000

પરચૂરણ ખર્ચા .... વાર્ષિક રૂ. 13,100

આંતરિક સુશોભન............................. વાર્ષિક રૂ. 15,000

(8) હોટલમાં 150 રૂમ છે. અને ઉનાળામાં તે પૈકી 90% રૂમ ભરાયેલી રહે છે. જયારે શિયાળામાં 50% રૂમો ભરાયેલી રહે છે.

વર્ષમાં છ માસ ઉનાળો છે એમ માની લો. મહિનાના સામાન્ય દિવસો 30 ગણો.

અથવા

3 ડૉ. અભિષેક સુરેન્દ્રનગરમાં ''સંજીવની હોસ્પિટલ'' ચલાવે છે. તેમણે વાર્ષિક રૂ. 3,00,000ના ભાડાથી હોસ્પિટલ રાખેલ છે. 15

હોસ્પિટલમાં 30 પથારીની અને પ્રસંગોપાત વધારાની 5 (પાંચ) પથારીની સગવડ છે.

મકાનનો નિભાવ અને મરામત ખર્ચ તેમણે ભોગવવાનો છે. હોસ્પિટલના કાયમી સ્ટાફના ખર્ચા નીચે મુજબ છે.

		રકમ (રૂ.)
2	સુપરવાઈઝર – દરેકનો માસિક પગાર	5,000
4	નર્સ – દરેકનો માસિક પગાર	6,000
2	વોર્ડબોય – દરેકનો માસિક પગાર	4,000
2	ડોક્ટર – દરેકનો માસિક પગાર	15,000

હોસ્પિટલ સારવાર માટે 365 દિવસ ખુલ્લી રહે છે. તા. 31-3-2018ના રોજ પૂરા થતા હિસાબી વર્ષ દરમ્યાન દર્દીની પથારીનો વપરાશ નીચે મુજબ હતો :

દિવસ	15	25	40	50	70	80	85
દર્દીની પથારી	15	17	21	24	25	30	35

અન્ય ખર્ચા નીચે મુજબ છે :

વિગત	રકમ (રૂ.)	વિગત	રકમ (રૂ.)
નિભાવ અને મરામત ખર્ચ	40,000	એક્સ-રે અને ઑક્સિજન ખર્ચ	16,000
દર્દીઓનો ભોજન ખર્ચ	40,000	દવા અંગેનો ખર્ચ	24,000
દર્દીઓને સેવા અંગે ખર્ચ	30,000	સામાન્ય વહીવટી ખર્ચ	50,000
ધોલાઈ અંગેનો ખર્ચ	35,000	વિઝિટીંગ ડોક્ટરની ફી	1,30,000

પડતર પર 30% નફો મળે તે માટે દર્દીની પથારી દિવસ દીઠ ભાડું નક્કી કરવાનું છે. સેવા પડતર પત્રક તૈયાર કરો. દર્દીની પથારી દિવસ દીઠ પડતર અને ભાડું શોધો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ **ત્રણ**) 15

(1) બુક બિલ્ડિંગ

(2) નફાનું પુનઃ રોકાણ

(3) જાહેર થાપણો

(4) હેજિંગ

(5) અગાઉથી થયેલ સોદા

(6) ઔદ્યોગિક વિકાસ બેંક

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Figures to the right indicate full marks of the question.
(2) Necessary calculation as a part of Answer.

1 Sanyam Ltd. holds 8000 equity shares of Rs. 100 each, fully paid, out of 10000 equity shares of Saloni Ltd., and all the 10% 2000 preference shares of Rs. 100 each, fully paid. **20**

The accounting year of Sanyam Ltd. ends on 31st March, and that Saloni Ltd. ends on 31st December.

Sanyam Ltd. had purchased shares of Saloni Ltd. on 1-1-2015. The profit of Saloni Ltd. after the purchase of shares by Sanyam Ltd. was of Rs. 1,50,000 in the year 2015, and was Rs. 2,00,000 in the year 2016, which were, after transferring to General Reserve, Rs. 50,000 in 2015 and Rs. 60,000 in 2016 respectively.

Sanyam Ltd., declared dividend on it equity shares in both these years, at 12% and 15% respectively.

Sanyam Ltd. acquired additional 1000 equity shares of Saloni Ltd. on 1-1-2016 at a market price of Rs. 140 per share. During the period from 1-1-2017 to 31-3-2017, Saloni Ltd. out of its investments, sold out, Government securities of Rs. 80,000 at par, and it had purchased one machine at a price of Rs. 50,000.

Prepare a statement, as required under Section 212 of the Indian Companies Act, to be attached by Sanyam Ltd., to its accounts for the year ending on 31-3-2017.

OR

1 The Balance Sheet of Ajay Ltd. as on 31-12-2018 was as under : **20**

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity shares of		Fixed Assets	36,00,000
Rs. 100 each	30,00,000	Investments	4,00,000
General Res.	6,00,000	Stock	19,00,000
P&L A/c.	24,00,000	Debtors	17,00,000
Current		Cash and Bank	1,50,000
Liabilities	20,00,000	Bills Receivable	2,50,000
	80,00,000		**80,00,000**

Additional Information :

(1) The Archana Ltd. has purchased 80% shares of Ajay Ltd. at 30% premium on 1-1-2016. On that date the books of account of Ajay Ltd. show the balance of Profit and Loss Account and General Reserve as Rs. 6,40,000 and Rs. 2,00,000 respectively.

(2) The dividend declared by Ajay Ltd. for the year 2016 and 2017 were 12% and 16% respectively. The profit of Ajay Ltd. for the year 2018 was Rs. 3,60,000 which is shown in above mentioned balance sheet.

(3) Archana Ltd. prepare its final accounts on 31st March every year, while Ajay Ltd. prepare its final accounts on 31st December every year.

Prepare a statement, under Section 212 of Indian Companies Act, to be attached with the final accounts of Archana Ltd. of its subsidiary company Ajay Ltd. on 31-3-2019.

2 A certain product passes through three processes before it is transferred to finished stock. The following information is obtained for the month of March 2018. **20**

Particulars	**Process A (Rs.)**	**Process B (Rs.)**	**Process C (Rs.)**	**Finished Stock (Rs.)**
Opening Stock	40,000	24,000	20,000	50,000
Direct Material	26,000	40,000	80,000	–
Direct Wages	20,000	21,000	1,00,000	–
Production Overheads	20,000	50,000	50,000	–
Closing Stock	10,000	12,000	64,000	66,000
Profit % on transfer price to the next process	20%	25%	10%	–
Inter process profit for opening stock	–	4,000	5,600	20,000

Stock in process are valued at prime cost and finished stock has been valued at the price at which it was received from Process C. Sales during the period were Rs. 6,00,000.

Prepare and compute :

(1) Process Cost Accounts showing profit element at each stage.

(2) Actual realized profit.

(3) Stock valuation for balance sheet purpose.

OR

2 Patanjali Chemicals production passes through two processes. Production of process-A is transferred to Process-B at $33\frac{1}{3}\%$. Profit on transfer price and production of process B is transferred to sales department at 20% profit on cost of production. **20**

The details are as under :

Particulars	**Process – A (Rs.)**	**Process – B (Rs.)**
Opening Stock	7,000	5,000
Material Consumption	12,000	7,000
Direct Wages	8,000	5,000
Factory Expenses	2,000	2,000
Closing Stock	2,000	1,000

Stock of each process is considered at cost price. Opening stock of Rs. 9,000 and closing stock Rs. 12,000 are of sales department. During the year sales was Rs. 75,000. Manager of Process-B is entitled to get 20% commission on profit of process.
Prepare Process A and B Account. Also prepare Trading Account.

3 The following information of the business of "SHIV" hotel is given to you. If the owner of the hotel wants to earn 20% profit on cost, what rent should be charged from his customers ? **15**

(1) Staff salaries Rs. 1,25,000 per annum.
(2) Cost of building Rs. 5,50,000, rate of depreciation 4% p.a.
(3) Other equipment Rs. 1,50,000 on which depreciation is to be charged at 15% p.a.
(4) Interest at 10% is to be charged on investment of Rs. 7,00,000 made by him.
(5) Lighting and power expenses are as follows :
The normal lighting expenses for a room is Rs. 65 if it is occupied for the whole month. Power is used only in winter and normal charge per month if occupied for a room is Rs. 30.
(6) Room attendant's salary Rs. 5 per day. The salary is paid on daily basis and services of room attendant are needed only when the room is occupied. There is one room attendant for one room.
(7) Other expenses are as follows :
Repairs to building .... Rs. 15,000 per annum.
Sundries .... Rs. 13,100 per annum.
Interior decoration .... Rs. 15,000 per annum
(8) There are 150 rooms in the hotel and 90% of the rooms are normally occupied in summer and 50% of the rooms are busy in winter.

You may assume that period of summer and winter is six months each.
Normal days in a month may be assumed to be 30.

OR

3 Dr. Abhishek runs a hospital named "Sanjivani Hospital" in Surendranagar. He has got a hospital building on rent of Rs. 3,00,000 yearly. There is a facility of 30 beds in the hospital and 5 beds can be added if needed. Repairing and maintenance expenses are to be borne by the Hospital authorities. **15**

The expenses of the permanent staff are given below :

		Rs.
2	Supervisors – salary per month per head	5,000
4	Nurses – salary per month per head	6,000
2	Ward boys – salary per month per head	4,000
2	Doctors – salary per month per head	15,000

The hospital facility is available for all 365 days.
The occupancy of patients beds during the financial year ending on 31-3-2018 was as under :

Days	15	25	40	50	70	80	85
Patient Beds	15	17	21	24	25	30	35

The other expenses are as under :

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
Repairing and Maintenance	40,000	X–Ray and Oxygen expenses	16,000
Cost of food for patients	40,000	Medicine Expenses	24,000
Expenses regarding services to patients	30,000	General Expenditure	50,000
Laundry expenses	35,000	Visiting Doctor's Fees	1,30,000

To get 30% profit on cost price the rent per patient bed day is to be decided.
Prepare a statement showing operating cost.
Find out the cost per patient bed day.
Also find out the rent per patient bed day.

4 Write short notes : (Any **Three**) **15**

(1) Book Building
(2) Ploughing Back of Profit
(3) Public Deposits
(4) Hedging
(5) Forward Contracts
(6) Industrial Development Bank of India.